

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/37719>

Please be advised that this information was generated on 2018-01-22 and may be subject to change.

JOR 2007/193
Voorzieningenrechter Rechtbank
Utrecht
14 februari 2007, KG ZA 07-22.
(Mr. Schepen)

De vennootschap naar Duits recht Alba
Aktiengesellschaft te Berlijn,
Bondsrepubliek Duitsland,
eiseres,
advocaat: mr. K.S. Guldemond,
tegen
Fortis Bank (Nederland) NV te Utrecht,
gedaagde,
advocaat: mr. P.A.J. Peeters.
Hoger beroep is ingesteld; red.

Derdenbeslag, Verklaringsplicht,
Derdenverklaring moet beslaglegger
voldoende gegevens verschaffen bij
beoordeling van vraag of het zin heeft
procedure in hoofdzaak voort te zetten,
Conservatoire fase staat niet in de weg aan
vordering tot nakoming verklaringsplicht in
kort geding

[Rv - 476 a en b]

» **Samenvatting**

Eiseres stelt zich terecht op het standpunt dat de derdenverklaring van gedaagde onvolledig is. De verklaring van gedaagde vormt een aanwijzing dat er sprake is van een rechtsverhouding tussen gedaagde en Vandenbroek uit hoofde waarvan eerstgenoemde mogelijk op het tijdstip van het beslag nog iets had te vorderen, nog iets te vorderen heeft of zou kunnen krijgen. De wet geeft aan dat een dergelijke verklaring dient te worden gespecificeerd en onderbouwd met bescheiden. Ook de Nota van Toelichting bij het Besluit Verklaring Derdenbeslag spreekt over het overleggen van bescheiden. Weliswaar wordt aangegeven dat de banken een zekere vrijheid hebben in het opgeven van bijzonderheden, mits zij maar voldoende

gegevens verschaffen om de beslaglegger in staat te stellen te beoordelen in hoeverre het beslag doel heeft getroffen en van welk verhaalsobject kan worden uitgegaan bij de vraag of het zin heeft de procedure in de hoofdzaak voort te zetten. Nu gedaagde haar verklaring in het geheel niet heeft onderbouwd moet deze thans worden aangemerkt als incompleet.

Nu de wetgever nadrukkelijk bedoeld heeft aan te geven dat het belang van het verkrijgen van een complete derdenverklaring mede daarin is gelegen dat deze kan beoordelen of het zinvol is de procedure in hoofdzaak voort te zetten, en eiseres gemotiveerd heeft aangetoond ook daadwerkelijk zodanig belang te hebben, kan niet van eiseres worden gevergd dat zij de benodigde informatie pas zal verkrijgen in een verklaringsprocedure in de executoriale fase.

Op grond van art. 476b Rv dient gedaagde aan eiseres een kopie van het kredietarrangement te verschaffen en op grond van art. 476a lid 2 Rv een opgave te doen van de bij voornoemd kredietarrangement behorende rekeningnummers, voor zover Vandenbroek daartoe (mede)gerechtigd was ten tijde van de beslagleggingen, zulks met vermelding van de saldi waartoe Vandenbroek (mede)gerechtigd was.

De conservatoire fase staat aan een vordering in kort geding tot nakoming van de uit art. 476a en b Rv voortvloeiende verklaringsplicht niet in de weg. Een dergelijke procedure heeft een ander karakter dan de verklaringsprocedure ex art. 477a Rv.

[beslissing/besluit](#)

» **Uitspraak**

(...; red.)

2. De feiten

2.1. Alba en Vandenbroek International B.V. (hierna: Vandenbroek) hebben in augustus 2003 een overeenkomst gesloten. Tussen Alba en Vandenbroek is een geschil ontstaan over de uitvoering van deze overeenkomst.

2.2. Naar aanleiding van voornoemd geschil heeft Alba ter verzekering van de voldoening van het volgens Alba door Vandenbroek aan haar verschuldigde bedrag tot twee maal toe verlof gevraagd – en gekregen – om ten laste van Vandenbroek beslag te leggen onder verschillende banken, waaronder Fortis. De vordering is daarbij begroot op een bedrag van € 3.960.000,=. Op 24 mei 2006 en op 10 juli 2006 is onder Fortis conservatoir derdenbeslag gelegd. Op 21 juni 2006 en 7 augustus 2006 heeft Fortis derdenverklaringen afgelegd. Fortis heeft verklaard dat tussen haar en Vandenbroek een rechtsverhouding bestaat of heeft bestaan, uit hoofde waarvan de schuldenaar en op het tijdstip van het beslag nog iets van de ondergetekende had te vorderen, nu te vorderen heeft, of nog te vorderen krijgt. Die rechtsverhouding bestaat naast het debetsaldo van een ten naam van Vandenbroek staande rekening ook uit “enige overeenkomst of anderszins”.

2.3. Bij brief van 24 augustus 2006 aan de raadsman van Alba heeft Fortis laten weten dat de toevoeging “enige andere overeenkomst” een kredietarrangement, betreft tussen diverse vennootschappen, waarvan Vandenbroek deel uitmaakt en dat op naam van Vandenbroek alleen het in de derdenverklaring vermelde rekeningnummer met bijbehorend saldo voorkwam.

2.4. Tussen Alba en Fortis is naar aanleiding van de derdenverklaringen een geschil ontstaan omtrent de informatie die Fortis in de derdenverklaringen aan Alba dient te verschaffen.

2.5. Alba heeft met betrekking tot het geschil tussen haar en Vandenbroek inmiddels een zaak aanhangig gemaakt bij het Landgericht Berlijn.

3. Het geschil

3.1. Alba vordert – samengevat – dat Fortis zal worden veroordeeld een kopie te verstrekken van het kredietarrangement tussen de diverse vennootschappen, waaronder Vandenbroek, alsmede om aan Alba opgave te doen van alle saldi van alle bij voormeld kredietarrangement behorende bankrekeningnummers ten tijde van de twee beslagleggingen met opgave van de tenaamstelling van de rekeningnummers ten tijde van de twee beslagleggingen, alsmede aan Alba opgave te doen van de afboekingen die sedert de beslagleggingen van vorenbedoelde rekeningnummers hebben plaatsgevonden, zulks op straffe van een dwangsom en met veroordeling van Fortis in de kosten van dit kort geding.

3.2. Fortis voert verweer. Op de stellingen van partijen wordt hierna, voor zover van belang, nader ingegaan.

4. De beoordeling

4.1. Alba is van mening dat Fortis niet heeft voldaan aan haar verplichtingen ex artikel 720 jo. 476 a en b Rv en verlangt nadere informatie met betrekking tot de verklaring van Fortis dat tussen Fortis en Vandenbroek een rechtsverhouding bestaat of heeft bestaan uit hoofde waarvan de schuldenaar op het tijdstip van het beslag nog niets van Vandenbroek had te vorderen, nog te vorderen heeft of zou krijgen, in het bijzonder met betrekking tot het kredietarrangement. Fortis heeft weliswaar aangegeven dat zij uit hoofde van dit kredietarrangement niets van Vandenbroek te vorderen heeft of zal krijgen, maar Fortis heeft deze verklaring niet gespecificeerd of onderbouwd met stukken en bescheiden. Zulks volgens Alba

ten onrechte. Alba vordert thans alsnog deze nadere onderbouwing. Zij baseert haar vordering op artikel 476a en 476b Rv en meent voor haar standpunt ook steun te vinden in de parlementaire geschiedenis, het Besluit Verklaring Derdenbeslag en de daarbij behorende Nota van Toelichting.

Alba heeft aangegeven dat zij inmiddels een bodemprocedure is gestart tegen Vandenbroek, en dat zij met name om die reden – op korte termijn – inzicht moet kunnen hebben in de verhaalsmogelijkheden, nu ook de procedure en daarmee gemoeide onderzoeken, waaronder het stil leggen van het productieproces, aanzienlijke kosten met zich zullen brengen.

4.2. Alba wijst onder meer op de Memorie van Toelichting bij de wijziging van artikel 720 Rv, waarin staat: “Hier is een misslag hersteld. De bestaande redactie sloot onbedoeld uit dat de beslaglegger te weten komt of het beslag doel getroffen heeft, voordat hij, wellicht jaren later, een executoriale titel heeft verkregen”. Voorts wijst Alba op de wettekst van artikel 476a en 476b Rv, waarin wordt aangegeven dat de derde beslagene “de aard en het beloop van het door het beslag betroffen vorderingen en eventueel de tijdsbepalingen of voorwaarden die daaraan zijn verbonden” dient aan te geven. Voorts spreekt de wet over een “gespecificeerde opgave”. Ook aan het Besluit Verklaring Derdenbeslag, op grond waarvan het model formulier voor derdenverklaringen is opgesteld, meent Alba gronden te kunnen ontleen voor haar vordering. Immers, ook het modelformulier heeft een kopje “bijzonderheden” en “bijlagen”, hetgeen volgens Alba impliceert dat Fortis niet kan volstaan met de enkele mededeling dat het beslag geen doel heeft getroffen, maar dit nader dient te onderbouwen. Daarnaast wijst Alba op de toelichting bij het formulier, waarin onder het kopje “voorwaarden” wordt aangegeven dat “de bedingen uit de rechtsverhouding dienen te

worden vermeld die van belang zijn voor wat de schuldenaar van de derde te vorderen heeft”. Tot slot verwijst Alba naar de Nota van Toelichting bij het besluit Verklaring Derdenbeslag, waarin de Minister heeft uitgelegd dat banken, voor zover het gaat om het saldo van de/een bankrekening van een schuldenaar een “zekere vrijheid” hebben bij de “opgave van verdere bijzonderheden (...), mits maar voldoende gegevens worden verschaft om de beslaglegger in staat te stellen te beoordelen in hoeverre het beslag doel heeft getroffen en van welk verhaalsobject kan worden uitgegaan bij de vraag of het zin heeft de procedure in de hoofdzaak voort te zetten”.

4.3. Nu Alba nog niet beschikt over een uitvoerbare rechterlijke uitspraak staat voor haar de verklaringsprocedure ex artikel 477a lid 2 Rv nog niet open. Desalniettemin stelt Alba zich op het standpunt dat zij er een spoedeisend belang bij heeft de door haar bedoelde informatie te verkrijgen nu zij zich geconfronteerd ziet met een kostbare procedure bij het Landgericht en zich thans onvoldoende in staat acht haar verhaalsmogelijkheden te onderzoeken.

4.4. Fortis heeft verweer gevoerd en meent dat zij niet gehouden is de gevraagde informatie te verschaffen, omdat zij reeds voldoende informatie verschaft heeft. De Bank heeft aangegeven dat de betreffende kredietovereenkomst er een is tussen haarzelf en het concern waartoe Vandenbroek behoort en waar zo’n 100 rechtspersonen deel van uitmaken. Dat concern heeft de Bank laten weten dat zij er niets voor voelt om derden inzage te verschaffen in de gehele met het concern bestaande kredietrelatie met bijbehorende rekeningnummers, zoals Alba wil. Fortis meent voorts dat Alba de indruk wekt de juistheid van de verklaring in twijfel te trekken en deze wil controleren onder de voorgewende reden dat zij thans niet kan inschatten of het beslag doel heeft getroffen

dan wel dat zij door middel van de door haar gewenste informatie inzicht wil verkrijgen in de financiële huishouding van het concern waarvan Vandenbroek deel uitmaakt. Fortis stelt in haar derdenverklaring, de brief van 24 augustus 2006 alsmede ter zitting reeds te hebben aangegeven dat het beslag geen doel treft en meent dat voor zover Alba van mening is dat die verklaring onjuist of onvolledig is, zij de daarvoor door de wet aangewezen verklaringsprocedure dient te volgen, derhalve eerst nadat in de hoofdzaak een executoriale titel is verkregen.

4.5. De voorzieningenrechter is van oordeel dat Alba zich terecht op het standpunt stelt dat de derdenverklaring van Fortis onvolledig is. De verklaring van Fortis vormt een aanwijzing dat er sprake is van een rechtsverhouding tussen Fortis en Vandenbroek uit hoofde waarvan eerstgenoemde mogelijk op het tijdstip van het beslag nog iets had te vorderen, nog iets te vorderen heeft of zou kunnen krijgen. De wet geeft aan dat een dergelijke verklaring dient te worden gespecificeerd en onderbouwd met bescheiden. Ook de Nota van toelichting bij het Besluit Verklaring Derdenbeslag spreekt over het overleggen van bescheiden. Weliswaar wordt aangegeven dat de banken een zekere vrijheid hebben in het opgeven van bijzonderheden, mits zij maar voldoende gegevens verschaffen om de beslaglegger in staat te stellen te beoordelen in hoeverre het beslag doel heeft getroffen en van welk verhaalsobject kan worden uitgegaan bij de vraag of het zin heeft de procedure in de hoofdzaak voort te zetten. Nu Fortis haar verklaring in het geheel niet heeft onderbouwd is de voorzieningenrechter van oordeel dat deze thans moet worden aangemerkt als incompleet. De voorzieningenrechter overweegt daarbij dat, nu de wetgever nadrukkelijk bedoeld heeft aan te geven dat het belang van het verkrijgen van een complete derdenverklaring mede daarin is gelegen dat deze kan beoordelen of het zinvol is de

procedure in de hoofdzaak voort te zetten, en Alba gemotiveerd heeft aangetoond ook daadwerkelijk zodanig belang te hebben, niet van Alba gevergd kan worden dat zij de benodigde informatie pas zal verkrijgen in een verklaringsprocedure in de executoriale fase. De voorzieningenrechter is daarom van oordeel dat Fortis aan Alba op grond van artikel 476b Rv dient te verschaffen een kopie van het kredietarrangement en op grond van artikel 476a lid 2 Rv een opgave dient te doen van de bij voornoemd kredietarrangement behorende bankrekeningnummers, voor zover Vandenbroek daartoe (mede)gerechtigd was ten tijde van de beslagleggingen, zulks met vermelding van de saldi waartoe Vandenbroek (mede)gerechtigd was. Voor zover de door Vandenbroek van Fortis gevorderde verklaring verder strekt, bestaat voor toewijzing daarvan voorshands geen grond.

4.6. De conservatoire fase staat aan een vordering in kort geding tot nakoming van de uit de artikelen 476a en b Rv voortvloeiende verklaringsplicht niet in de weg. Een dergelijke procedure heeft een ander karakter dan de verklaringsprocedure ex artikel 477a Rv.

4.7. Het verweer van Fortis, dat reeds bij brief van 24 augustus 2006 is aangegeven (en in kort geding herhaald) dat zij niets aan Vandenbroek verschuldigd is, wordt verworpen. Gelet op de eerdere derdenverklaringen van 21 juni en 7 augustus 2006 heeft Alba recht op duidelijkheid omtrent de mogelijke (mede) gerechtigheid van Vandenbroek, die voortvloeit uit de door Fortis zelf in deze verklaringen vermelde “enige andere overeenkomst”.

4.8. Alba heeft tot slot gevorderd dat de veroordeling zal worden gesanctioneerd met een dwangsom van € 50.000,= per dag of gedeelte daarvan dat Fortis in gebreke zal blijven aan de veroordeling te voldoen. De voorzieningenrechter zal deze

veroordeling toewijzen, met dien verstande dat hij de dwangsom zal maximeren tot een totaalbedrag van € 1.000.000,=.

4.9. Fortis zal als de in het ongelijk gestelde partij in de proceskosten worden veroordeeld. (...; *red.*)

5. De beslissing

De voorzieningenrechter

5.1. veroordeelt Fortis om binnen zeven dagen na betekening van dit vonnis aan Alba een kopie van het kredietarrangement te verstrekken en opgave dient te doen van de bij voornoemd kredietarrangement behorende bankrekeningnummers, voor zover Vandenbroek daartoe (mede)gerechtigd was ten tijde van de beslagleggingen, zulks met vermelding van de saldi waartoe Vandenbroek (mede)gerechtigd was,

5.2. veroordeelt Fortis in de proceskosten (...; *red.*),

5.3. verklaart dit vonnis uitvoerbaar bij voorraad,

5.4. wijst af hetgeen meer of anders is gevorderd.

» Noot

1. Het gaat in deze zaak over twee vragen die kunnen rijzen nadat conservatoir derdenbeslag is gelegd. De eerste vraag: wat is de inhoud van de op de derdebeslagene rustende verplichting om verklaring te doen van de zaken en vorderingen die door het beslag zijn getroffen (art. 476a en 476b jo. 720 Rv)? De tweede vraag: welke mogelijkheden heeft de beslaglegger om nakoming van deze verklaringplicht af te dwingen?

2. Alba heeft twee keer conservatoir derdenbeslag gelegd onder Fortis Bank in

verband met een vordering die Alba stelt te hebben op Vandenbroek. Fortis heeft verklaard dat er tussen haar en Vandenbroek twee rechtsverhoudingen bestaan op grond waarvan Vandenbroek van Fortis op het moment van de beslagleggingen iets te vorderen heeft of nog te vorderen kan krijgen. De eerste rechtsverhouding betreft een bankrekening die een debetsaldo vertoont. Een beslag onder een bank rust niet op de vorderingen van de beslagdebiteur op de bank die na de beslaglegging nog ontstaan door de uitvoering van betalingsopdrachten ten gunste van zijn bankrekening (zie HR 7 juni 1929, NJ 1929, p. 1285 e.v., m.nt. PS (Giro-arrest) en Parl. Gesch. Wijziging Rv. e.a.w. (Inv. 3, 5 en 6), p. 155). In zoverre treffen de door Alba gelegde beslagen geen doel.

3. De tweede rechtsverhouding blijkt een kredietovereenkomst te zijn tussen Fortis en een aantal vennootschappen, waaronder Vandenbroek. Mij is niet duidelijk waarom Fortis van deze kredietovereenkomst melding maakt in de door haar naar aanleiding van het beslag afgelegde verklaring. Een kredietovereenkomst leidt niet tot voor beslag vatbare vorderingen van de kredietnemer op de bank. Ook in zoverre treffen de door Alba gelegde beslagen geen doel.

4. Desalniettemin vordert Alba van Fortis (onder meer) een kopie van de kredietovereenkomst, alsmede een opgave van de bij het kredietarrangement behorende bankrekeningnummers en de saldi van die rekeningen ten tijde van de beslagleggingen. De voorzieningenrechter veroordeelt Fortis (onder meer) om aan Alba een kopie van de kredietovereenkomst te verschaffen.

5. De eerste vraag, op deze casus toegespitst, is of een bank verplicht is om na een onder haar gelegd conservatoir derdenbeslag aan de beslagleggende deurwaarder of de advocaat van de

beslaglegger een kopie van de met de beslagdebiteur gesloten kredietovereenkomst te verschaffen. Op de derdebeslagene rust de verplichting om aan die deurwaarder of advocaat verklaring te doen van de (bestaande of toekomstige) vorderingen en de zaken die door het beslag zijn getroffen (zie art. 475 lid 1, 476a lid 1 en 476b lid 1 Rv). Een verklaring derdenbeslag dient vergezeld te gaan van afschrift van tot staving dienende bescheiden (art. 476b lid 2 Rv). Zoals gezegd vloeien uit een kredietovereenkomst geen voor beslag vatbare vorderingen van de kredietnemer op de bank voort. Reeds om die reden rust op een bank geen verplichting om aan de beslagleggende deurwaarder of de advocaat van de beslaglegger een kopie van de met de beslagdebiteur gesloten kredietovereenkomst te verschaffen. De veroordeling van Fortis door de voorzieningenrechter om een kopie van de met (onder meer) Alba gesloten kredietovereenkomst te verschaffen acht ik dan ook onjuist.

6. Het antwoord op de vraag hoe de in art. 476b Rv opgenomen bepaling dat een verklaring derdenbeslag zo veel mogelijk vergezeld gaat van afschrift van tot staving dienende bescheiden moet worden begrepen, in het bijzonder in geval van (conservatoir) beslag onder een bank, is daarmee nog niet gegeven. Hoewel de tekst van deze bepaling wellicht anders doet vermoeden, lijkt het erop dat banken, zeker als sprake is van conservatoir en niet van executoriaal beslag, over het algemeen met het invullen en retourneren van de bij Algemene Maatregel van Bestuur vastgestelde modelverklaring kunnen volstaan. Allereerst is er in de wetsgeschiedenis op gewezen dat banken er belang bij hebben om op eenvoudige wijze aan hun verklaringplicht te kunnen voldoen (Parl. Gesch. Wijziging Rv. e.a.w. (Inv. 3, 5 en 6), p. 180). Daarnaast wordt in de toelichting op het besluit waarin voornoemde modelverklaring is vastgesteld

(Stb. 1991, 436) overwogen dat banken in het algemeen kunnen volstaan met het geven van de in de verklaring verlangde summier gegevens, alsmede dat banken bij het opgeven van verdere bijzonderheden kunnen volstaan met de gegevens die de beslaglegger in staat stellen om te beoordelen in hoeverre het beslag doel heeft getroffen. Gewezen wordt daarbij op de doorbreking van het bankgeheim en de schending van de privacy die het gevolg is van de informatie die naar aanleiding van een onder een bank gelegd beslag wordt verstrekt. Verlof tot het leggen van conservatoir beslag kan eenvoudig worden verkregen. Ook dat noopt mijns inziens tot terughoudendheid bij het aannemen van verplichtingen van derdenbeslagenen om hun verklaringen te staven zolang een conservatoir beslag nog niet de executoriale fase is ingegaan.

7. De tweede vraag: welke mogelijkheden heeft de beslaglegger om, nadat hij conservatoir derdenbeslag heeft gelegd, nakoming van de verklaringplicht af te dwingen? Is executoriaal derdenbeslag gelegd dan kan de beslaglegger de in art. 477a aangegeven weg volgen. Samengevat kan hij (i) in geval van een onjuiste of onvolledige verklaring een veroordeling vorderen tot het doen van een verklaring en tot betaling of afgifte van hetgeen naar het oordeel van de rechter aan de beslaglegger toekomt (lid 2) en (ii) in geval van het achterwege blijven van een verklaring veroordeling vorderen van de derdebeslagene tot betaling van het bedrag waarvoor het beslag is gelegd (dat (veel) hoger kan zijn dan (de waarde van) hetgeen waarop het beslag rust; AJV). Deze weg kan de beslaglegger ook volgen als een door hem gelegd conservatoir beslag de executoriale fase is ingegaan (zie art. 722–723 Rv). Deze weg staat niet open voor de beslaglegger die een conservatoir beslag heeft gelegd dat nog in de conservatoire fase verkeert; art. 720 Rv verklaart een aantal artikelen van Titel 2, tweede afdeling van het Wetboek van Burgerlijke

Rechtsvordering (Van executoriaal beslag onder derden) van overeenkomstige toepassing in geval van conservatoir beslag onder derden, maar art. 477a Rv behoort daar niet toe. Dat betekent niet dat de beslaglegger in de conservatoire fase met lege handen staat. Aangenomen wordt dat de beslaglegger in kort geding kan vorderen dat de derdebeslagene een verklaring aflegt; zie, met verdere verwijzingen, L.P. Broekveldt, Derdenbeslag (diss. Leiden), 2003, nr. 422. Aandacht verdient daarbij dat de verplichting om te verklaren eerst ontstaat zodra vier weken na een gelegd conservatoir beslag zijn verstreken (art. 476a jo. 720 Rv).

A.J. Verdaas, onderzoeker
Onderzoekcentrum Onderneming & Recht
en specialist Financiering & Zekerheden,
Juridische Zaken SNS Reaal